

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods Approach : Qualitative and Quantitative Research Design) ในรูปแบบการวิจัยแบบพร้อมกัน (Convergent Parellel Design) มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรคือผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อายุ 60 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2560 จำนวนรวมทั้งสิ้น 161 คน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ตัวแทนผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

1. อายุ 60 ปีขึ้นไป
2. ภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนบ้านร่องเม็ง
3. ความพร้อมในด้านร่างกายและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้
4. สามารถพูดคุยสื่อสารกับบุคคลรอบข้างได้อย่างเข้าใจ
5. มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกครั้ง

วิธีการคัดเลือกตัวแทนผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยอาศัยตัวแทนผู้สูงอายุที่คุ้นเคยและสามารถประสานกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนได้เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกด้วยการใช้เกณฑ์ดังกล่าวให้ได้ผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน ตามเป้าหมายที่กำหนด จากนั้นได้ประชุมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในกระบวนการวิจัยและลักษณะของกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการใช้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพและสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

ผู้มีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้วิจัย นักศึกษาผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัย จำนวน 35 คน และผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 56 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจในสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเมิ่ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยและนักศึกษาร่วมกันศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุ

2. ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเครื่องมือในการสัมภาษณ์และการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเมิ่ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยและผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน ผู้วิจัยอธิบายในประเด็นกรอบงานวิจัยทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จากนั้นให้ผู้สูงอายุร่วมกันพัฒนาแบบสัมภาษณ์ ได้ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน 8 ข้อ แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ ได้ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 43 ข้อ โดยแยกเป็นด้านร่างกาย จำนวน 10 ข้อ ด้านอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ ด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ และด้านสติปัญญา จำนวน 13 ข้อ

3. หาคุนภาพของเครื่องมือ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบข้อคำถามปลายเปิด และแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผศ.ดร.ศศิพันธ์ สุขบุญพันธ์ ผศ.ดร.บุญเลิศ คำปิ่น และนางราตรี คนเพียร เป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อดูความสอดคล้องในเนื้อหา ได้แบบสัมภาษณ์ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) = 0.92 และแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) = 0.91

4. สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน โดยนักศึกษาที่มีส่วนร่วมจำนวน 35 คน เพื่อให้ได้ประเด็นสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของผู้สูงอายุ ในเรื่องประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา ความภาคภูมิใจ ปัญหาอุปสรรค แนวคิดในการพัฒนาตนเองในการทำงาน ครอบครัวญาติพี่น้อง ลูก หลาน ที่เกี่ยวข้อง การได้รับการดูแลช่วยเหลือ แนวคิดในการปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สุขภาพร่างกาย การพักผ่อนนอนหลับ อาหาร การออกกำลังกาย การเจ็บป่วย การพบแพทย์ แนวคิดในการดูแลสุขภาพให้สมบูรณ์แข็งแรง จิตใจ อารมณ์ สมาธิ ความสุข ความวิตกกังวล แนวคิดในการทำจิตใจให้มีความสุขสดใสอยู่เสมอ กิจกรรมทางสังคม ชุมชน กลุ่มเพื่อน แนวคิดในการทำประโยชน์เพื่อสังคม การศึกษา ความรู้ ความสามารถที่เป็นจุดเด่น ความชำนาญเฉพาะ แนวคิดในการพัฒนาความรู้ความสามารถ กิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเมิ่งในปัจจุบัน และแนวคิดในการพัฒนากิจกรรมผู้สูงอายุบ้านร่องเมิ่ง

5. ระดมความคิดเห็นแบบเป็นกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 4 กลุ่ม เพื่อจัดทำประเด็นความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเมิ่งในปัจจุบัน และแนวคิดในการพัฒนากิจกรรมผู้สูงอายุบ้านร่องเมิ่ง

6. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเมิ่ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน โดยการใช่แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 43 ข้อ ได้แก่ ด้านร่างกาย จำนวน 10 ข้อ ด้านอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ ด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ และด้านสติปัญญา จำนวน 13 ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไข

ข้อบกพร่องจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มาให้ผู้สูงอายุตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้สูงอายุบางส่วนที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอ่านทีละข้ออย่างช้าๆ โดยใช้ผู้สูงอายุบางส่วนที่อ่านออกเขียนได้ช่วยกำกับดูแลไปพร้อมๆ กัน

เครื่องมือและวิธีการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ
2. การแสดงความคิดเห็นร่วมกันแบบเป็นกลุ่ม
3. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ

การสร้างเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ

- 1.1 ศึกษารายละเอียดการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ศึกษากรอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะสัมภาษณ์
- 1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์

1.4 กำหนดแนวทางการให้นำนักคะแนนการประเมินผลเพื่อการรายงานผลการสัมภาษณ์ โดยกำหนดให้ผู้ที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้

1.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผศ.ดร.ศศิพินต์ สุขบุญพันธุ์ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผศ.ดร.บุญเลิศ คำปັນ หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และนางราตรี คนเพียร ครู คศ.3 โรงเรียนชลประทานเขื่อนแม่กวง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรายการพฤติกรรมแต่ละข้อกับนิยาม ใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน 0 เมื่อ ไม่แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน -1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดไม่ตรงนิยาม

โดยมีค่าความสอดคล้อง (IOC) = 0.92

1.6 นำแบบสัมภาษณ์ผู้สูงอายุไปใช้เพื่อสร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ

2. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

2.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการผู้สูงอายุ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.3 สร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.4 นำแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ จำนวน 43 ข้อ โดยมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จำนวน 10 ข้อ ด้านอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ ด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ และด้านสติปัญญา จำนวน 13 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คือ ผศ.ดร.ศศิพินต์ สุขบุญพันธุ์ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผศ.ดร.บุญเลิศ คำปิ่น หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และนางราตรี คนเพียร ครู คศ.3 โรงเรียนชลประทานเขื่อนแม่กวง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรายการพฤติกรรมแต่ละข้อกับนิยาม ใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน 0 เมื่อ ไม่แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน -1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดไม่ตรงนิยาม

โดยมีค่าความสอดคล้อง (IOC) = 0.91

2.5 นำแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการที่ได้แก้ไขแล้วไปใช้กับผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการรายงานผลจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจในสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการมีทั้งหมด 43 ข้อ

ด้านร่างกาย จำนวน 5 ข้อ คือข้อที่ 1, 2, 4, 8 และ 10 การให้น้ำหนักคะแนน

5 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมากที่สุด

4 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมาก

3 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการปานกลาง

2 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อย

1 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อยที่สุด

ส่วนด้านร่างกาย จำนวน 5 ข้อ คือข้อที่ 3, 5, 6, 7 และ 9 การให้น้ำหนักคะแนน

1 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมากที่สุด

2 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมาก

3 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการปานกลาง

- 4 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อย
  - 5 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อยที่สุด
- ด้านอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ การให้น้ำหนักคะแนน
- 5 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมากที่สุด
  - 4 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมาก
  - 3 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการปานกลาง
  - 2 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อย
  - 1 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อยที่สุด
- ด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ การให้น้ำหนักคะแนน
- 5 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมากที่สุด
  - 4 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมาก
  - 3 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการปานกลาง
  - 2 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อย
  - 1 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อยที่สุด
- ด้านสติปัญญา จำนวน 13 ข้อ การให้น้ำหนักคะแนน
- 5 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมากที่สุด
  - 4 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการมาก
  - 3 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการปานกลาง
  - 2 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อย
  - 1 หมายถึงมีปัญหาและความต้องการน้อยที่สุด

วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาและพัฒนากิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรคือผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ซึ่งมีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2560 จำนวนรวมทั้งสิ้น 161 คน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ตัวแทนผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ซึ่งมีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้มีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้วิจัย นักศึกษาผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัย จำนวน 35 คน และผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 56 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 8 แผน โดยแยกออกเป็นแผนการจัดกิจกรรมในด้านร่างกาย จำนวน 2 แผน ด้านอารมณ์ จำนวน 2 แผน ด้านสังคม จำนวน 2 แผน และด้านสติปัญญา จำนวน 2 แผน

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุและศึกษาข้อมูลจากผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ
2. ระดมความคิดแบบเป็นกลุ่มของผู้สูงอายุ โดยแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 4 กลุ่ม ให้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุโดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
3. ประชุมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์สอนนักศึกษาในรายวิชาพฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีนักศึกษาเข้าร่วมจำนวน 35 คน และผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน มีการสนทนากลุ่มร่วมกันระหว่างนักศึกษาแต่ละกลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม และผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม รวมทั้งหมด 8 กลุ่ม เพื่อออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุร่วมกัน ได้แผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 8 แผน
4. นำแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผศ.ดร.ศศิพินต์ สุขบุญพันธุ์ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผศ.ดร.บุญเลิศ คำปิ่น หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และนางราตรี คนเพียร ครู คศ.3 โรงเรียนชลประทานเขื่อนแม่กวง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ตรวจสอบเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของเนื้อหา ตลอดจนความสอดคล้องของขั้นตอนต่างๆ นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ นางศศิพินต์ สุขบุญพันธุ์ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ นายบุญเลิศ คำปิ่น หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และนางราตรี คนเพียร ครู คศ.3 โรงเรียนชลประทานเขื่อนแม่กวง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรายการพฤติกรรมแต่ละข้อกับนิยาม และใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน 0 เมื่อ ไม่แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน -1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดไม่ตรงนิยาม

โดยมีค่าความสอดคล้อง (IOC) = 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประมวลข้อมูลจากการระดมความคิดเห็นแบบเป็นกลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการรายงานผลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจในแผนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรคือผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ซึ่งมีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2560 จำนวนรวมทั้งสิ้น 161 คน

กลุ่มทดลอง คือ ตัวแทนผู้สูงอายุในเขตชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 คน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ตัวแทนผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ซึ่งมีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ที่ได้แก้ไขแล้วไปใช้กับผู้สูงอายุในช่วงเดือนกันยายน กลุ่มทดลองในเขตชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จำนวนกลุ่มละประมาณ 10 คน โดยนักศึกษา จำนวน 35 คน แบ่งเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน รวมทั้งสิ้น 8 กลุ่ม นำแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 8 แผน ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรม โดยการสอบถามผู้สูงอายุถึงความพึงพอใจในกิจกรรม พบว่าผู้สูงอายุให้ความสนใจในเนื้อหาของกิจกรรมว่ามีประโยชน์ และรูปแบบของการจัดกิจกรรมน่าสนใจ ผู้วิจัยจึงได้นำกลับมาพิจารณาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่งโดยเพิ่มรายละเอียดและรูปแบบของกิจกรรมให้มีความสมบูรณ์

2. นำแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่เป็นฉบับสมบูรณ์มาใช้กับผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนตุลาคม 2560 ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน โดยนักศึกษา

ผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัย จำนวนนักศึกษารวมทั้งสิ้น 35 คน แบ่งเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 4-5 คน เพื่อศึกษาผล การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านร่องเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลข้อมูลจากการสังเคราะห์ผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการประชุม ปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรม และนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อติดตามประเมินคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และผลการ ใช้กิจกรรมการพัฒนาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรคือผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ ซึ่งมีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2560 จำนวนรวมทั้งสิ้น 161 คน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ตัวแทนผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ ซึ่งมีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้มีส่วนร่วมพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้วิจัย นักศึกษาผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัย จำนวน 35 คน และผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 56 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. สอบถามผู้สูงอายุถึงคุณลักษณะบ่งชี้ถึงความพึงพอใจในผลการดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลต่อ คูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
2. พัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และ

แบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและนักศึกษาผู้มีส่วนร่วม

3. หากคุณภาพของเครื่องมือ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และแบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อหาความสอดคล้องของเครื่องมือ

4. ติดตามผลและประเมินผลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และแบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
2. แบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

การสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
แบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ดีมาก ดี พอใช้ น้อย น้อยที่สุด

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

1.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 23 ข้อ มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อพฤติกรรมมีส่วนร่วมและการเป็นผู้นำกิจกรรมของผู้วิจัยและนักศึกษา จำนวน 5 ข้อ ความพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมกลุ่มของผู้สูงอายุ จำนวน 5 ข้อ ความพึงพอใจต่อการพัฒนาตนเองของผู้สูงอายุ จำนวน 5 ข้อ และความพึงพอใจต่อการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ จำนวน 8 ข้อ เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผศ.ดร.ศศิพิพนธ์ สุขบุญพันธ์ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผศ.ดร.บุญเลิศ คำปิ่น หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และนางราตรี คนเพียร ครู คศ.3 โรงเรียนชลประทานเขื่อนแม่กวง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรายการพฤติกรรมแต่ละข้อกับนิยาม และใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน 0 เมื่อ ไม่แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน -1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดไม่ตรงนิยาม

โดยมีค่าความสอดคล้อง (IOC) = 0.93

1.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

1.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ไปใช้กับผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คน เพื่อให้ทราบถึงความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. แบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

2.2 สร้างแบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน 40 ข้อ มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย จำนวน 10 ข้อ ด้านอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ ด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ และด้านสติปัญญา จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.3 นำแบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผศ.ดร.ศศิพันธ์ สุขบุญพันธุ์ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผศ.ดร.บุญเลิศ คำปุ่น หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และนางราตรี คนเพียร ครู คศ.3 โรงเรียนชลประทานเขื่อนแม่กวง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรายการพฤติกรรมแต่ละข้อกับนิยาม ใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน 0 เมื่อ ไม่แน่ใจว่าข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้คะแนน -1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อนั้นวัดไม่ตรงนิยาม

โดยมีค่าความสอดคล้อง (IOC) = 0.92

2.4 นำแบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่ได้ไปใช้กับผู้สูงอายุ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อให้ทราบถึงความคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุภายหลังจากดำเนินกิจกรรม

3. การระดมความคิดเห็นแบบเป็นกลุ่มเพื่อติดตามผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 4 กลุ่ม และแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนด

4. การระดมความคิดเห็นแบบเป็นกลุ่มสำหรับนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการติดตามผลจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยการแบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 8 กลุ่ม และแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แบบติดตามและประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และการระดมความคิดเห็นแบบเป็นกลุ่มโดยผู้สูงอายุกับนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเมิ่ง ตำบลหนองแห่ อําเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

